

Maandblad van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
gevestigd te Amsterdam

Zuid Ontario – Het Algonquin Park

door H. Fredriks

Wanneer je als natuurliefhebber de kans geboden wordt een vakantie in Canada door te brengen is, na aankomst, je eerste gang naar een toeristenbureau om een kaart van het gebied en nadere informatie te bemachtigen. Op de kaart van Ontario valt dan al direct een groot gemarkeerd gebied op dat met de naam 'ALGONQUIN PARK' wordt aangeduid (Fig. 1). Als je dan de ontvangen folders over dit gebied hebt doorgenomen komt al gauw het verlangen op dit 'Provincial Park' te bezoeken. Die wens werd door toedoen van onze Canadese vrienden vervuld en is inmiddels reeds twee maal geprolongeed, hetgeen voldoende bewijs is hoe boeiend het daar is.

Het uitgangspunt voor deze vakantietochten was steeds Sarnia, een kleine stad aan de zuidpunt van het Huronmeer gelegen. Als we met een toestel van de 'Great Lakes Airlines' vanuit Toronto in Sarnia zijn aangekomen wordt direct met de voorbereidingen voor de tocht begonnen. Als dan na een paar dagen alles gereed is rijden we parallel aan de kust van het Huronmeer noordwaarts in de richting Owen Sound.

Het uiterste zuiden van Ontario, dat ingesloten is door het Huronmeer, het Erie- en het Ontariomeer, is typisch een landbouw- en deels veeteeltgebied, dat soms de vergelijking kan doorstaan met onze grote polders, soms met het golvende landschap van Limburg.

Niettemin zijn er nog zeer vele ongecultiveerde gebieden; moerassige delen, terreinen die ongeschikt bleken voor bebouwing en niet te vergeten de dikwijls zeer brede wegbermen die een weelde aan planten herbergen, om over de vogels maar te zwijgen. Al direct als we onderweg zijn wordt onze aandacht getrokken

door voor ons bijzondere planten.

Daar is bijvoorbeeld de zeker 70 cm hoge *Asclepias syriaca*, getooid met grote trossen oud-rose gekleurde bloemen. Dit 'Common Milkweed', zoals het hier genoemd wordt, is de waardplant voor de rupsen van de 'Monarch' (*Danaus plexippus*), een trekvlinder die, na hier de zomer te hebben doorgebracht, bij duizenden overwintert op bepaalde bomen in Californië.

De rups zowel als de oranje-bruine zwartgeaderde vlinder zijn min of meer giftig, hebben in ieder geval een afschuwelijke smaak, een middel waarmee ze zich belagers van het lijf houden. Een jonge vogel die zich eenmaal aan een rups vergrepen heeft laat dat nadien wel uit het hoofd, of beter gezegd, uit de kop. In de zomer ontwikkelen zich aan de plant rechtopstaande zaaddozen die, als men ze openpelt, blijken volgepakt te zijn met op witte zijde gelijkend vruchtpluis. Als de vruchtdoos opspringt worden de op die van de paardebloem lijkende pluizen door de wind verspreid.

Plaatselijk groeien grote groepen manshoige 'Teasel' of wel Kaardebol (*Dipsacus sylvestris*). Deze in ons land eveneens bekende plant wordt hier druk bezocht door allerlei vlinders. Behalve de 'Monarch' troffen we meestal Papilio-soorten aan. Vooral de 'Black Swallowtail' (*Papilio polyxenes*) zagen we hier in het zuiden veel op deze bloemen. Dit is niet zo verwonderlijk, want Wilde Peen, die één van de waardplanten is voor deze vlinder, staat hier bij massa's in de bermen.

Langs een parallel aan de weg lopende oude spoorbaan groeien temidden van Honingklaver grote pollen van de 'Purple Bergamot' (*Monarda media*), een neef van de bekende tuinplant *Monarda didyma*.

fig. 1. Kaartje van Zuid Ontario met de ligging van het Algonquin Provincial Park.

Na zo'n 50 km gereden te hebben passeren we het gebied waar het 'Pinery Provincial Park' is gevestigd. Dit is een heel mooie streek met tamelijk veel bos en een zandige bodem. En daar wachten ons weer nieuwe verrassingen nl. het schitterend fel oranje gekleurde 'Butterfly weed' (*Asclepias tuberosa*).

Als je deze in ons land vrij moeilijk te houden plant (vorstgevoelig) zomaar in de berm ziet staan gaat je hart helemaal open. De Canadese naam is zeer terecht gekozen, want ook hier zijn de 'Swallowtails' (familieleden van onze

Koninginnepage) goed vertegenwoordigd. We zagen o.a. de prachtige 'Spicebush swallowtail' (*Papilio troilus*) (Fig. 2). Het 'Butterfly weed' valt direct op omdat het, in tegenstelling met zijn verwanten, slechts ca. 50 cm hoog is. Bovendien zijn de bloemen in een soort scherm geplaatst, waardoor je er bovenop kijkt.

Verder treffen we er de 'Wild Bergamot' aan (*Monarda fistulosa*), die doorgaans lager is dan de overige Monardasoorten en een zacht-lila bloemkleur heeft. En dan is er nog de geel/oranje 'Hairy Puccoon' (*Lithospermum croceum*),

een lid van de familie der Ruwbladigen en de zeer mooie 60-70 cm hoge 'Hoary Vervain' (*Verbena stricta*), een IJzerhardsoort met ovale zittende bladeren en vrij grote (ca. 6 mm) purperkleurige bloemen.

Ook mag niet onvermeld blijven dat in het zuiden overal de Fluweelboom voorkomt. Deze *Rhus typhina* tooit zich in de voorzomer met rechtopstaande pluimen met geel-groene bloemen, die weinig spectaculair zijn, doch die later in het seizoen de 'kaarsen' met prachtige fluweelrode vruchten te zien geven. In het najaar kleuren de geveerde bladeren van deze struik diep rood, waarmede zij een belangrijke bijdrage leveren aan het herfstkleuren-festijn genaamd 'Indian summer'.

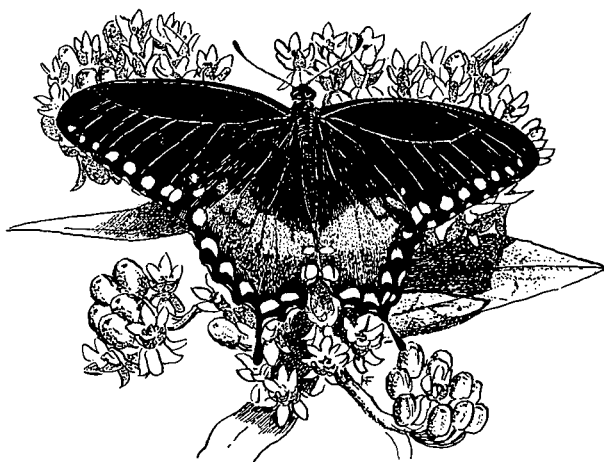

fig. 2. Spicebush swallowtail (*Papilio troilus*) op Butter-fly weed (*Asclepias tuberosa*).

Als we noordelijker gekomen meer 'landin-waarts' rijden, zien we weer andere planten zoals de forste 'Elecampane' (Griekse alant, *Inula helenium*), die in ons land wel als border-plant te vinden is, en grote groepen van de 'Day-lily' (*Heremacallis fulva*), die gewoonlijk in greppels groeit. Verder de 'Everlasting Pea' (*Lathyrus latifolius*) met rose, karmijn en witte bloemen. De laatste twee zijn in vroeger tijden als tuinplant ingevoerd, 'ontsnapt' en volkomen verwilderd.

Wanneer men zo door Zuid Ontario rijdt valt het trouwens op dat hier erg veel planten groeien die ook in ons land voorkomen zoals bijv.: Melkdistels, Blaassilene, Vlasleeuwebek, Duizendblad, Kattestaart en Smalbladig Wilgenroosje. Van de laatste is het bekend dat het een zeer groot verspreidingsgebied heeft, maar van de andere moet worden gesteld dat ze in het verleden zijn ingevoerd, hetzij met zaai-zaad, hetzij met import van goederen. Ze worden dan ook als vreemdelingen (Alien) beschouwd in de Canadese flora's.

Sommige daarvan zijn uitzonderlijk goed ingeburgerd en komen wijdverspreid voor, wat vooral opviel bij het Oranje Havikskruid (*Hieracium aurantiacum*). In Ontario kleurt deze plant hele velden oranje. Het is ook opvallend dat een aantal van de vreemdelingen nogal plaatselijk maar dan ook massaal voorkomt. Het mooie rose en wit bloeiende Muskuskaasjeskruid (*Malva moschata*) bedekt uitgestrekte bermgedeelten. Ook ziet men hele taluds, bijv.

van wegopritten, rose gekleurd door het Kroonkruid (*Coronilla varia*).

In Owen Sound verbleven we op een particuliere camping. Het achterterrein bestond uit bosjes waar 'Crab apple' (*Pyrus coronaria*), 'White Cedar' (*Thuja occidentalis*) en 'Red-panicle Dogwood' (*Cornus racemosa*) een belangrijk deel van uitmaakten. Bij een kleine verkenningstocht in dit terrein kwamen we onverwacht tegenover een grote plek met 'Fringed Loosestrife' (*Lysimachia ciliata*) te staan, in het midden waarvan enkele tientallen meer dan een meter hoge exemplaren van de 'Cardinal Flower' (*Lobelia cardinalis*) prijkten. Deze Lobelia is met haar ca. 25 mm grote bloemen die een schitterend diep scharlaken-rode kleur hebben een waar juweel.

Bij een poeltje sprong plotseling een kikker van ongewone kleur voor ons weg. Het was de 'Leopard Frog' (*Rana pipiens*), die met zijn groen-bruine jas met donkerbruine vlekken één van de mooiste kikkers is die ik ooit zag.

Een toiletgebouwtje, waar 's nachts het licht bleef branden, bleek een ideale plaats te zijn voor vlinderwaarneming. 's Morgens vroeg zaten de nachtvlinders bij tientallen aan het plafond. 't Was de ca. 10 cm grote 'Polyphe-mus Moth' (*Antheraea polyphemus*) die mij het meeste frappeerde, zowel wat betreft zijn afme-

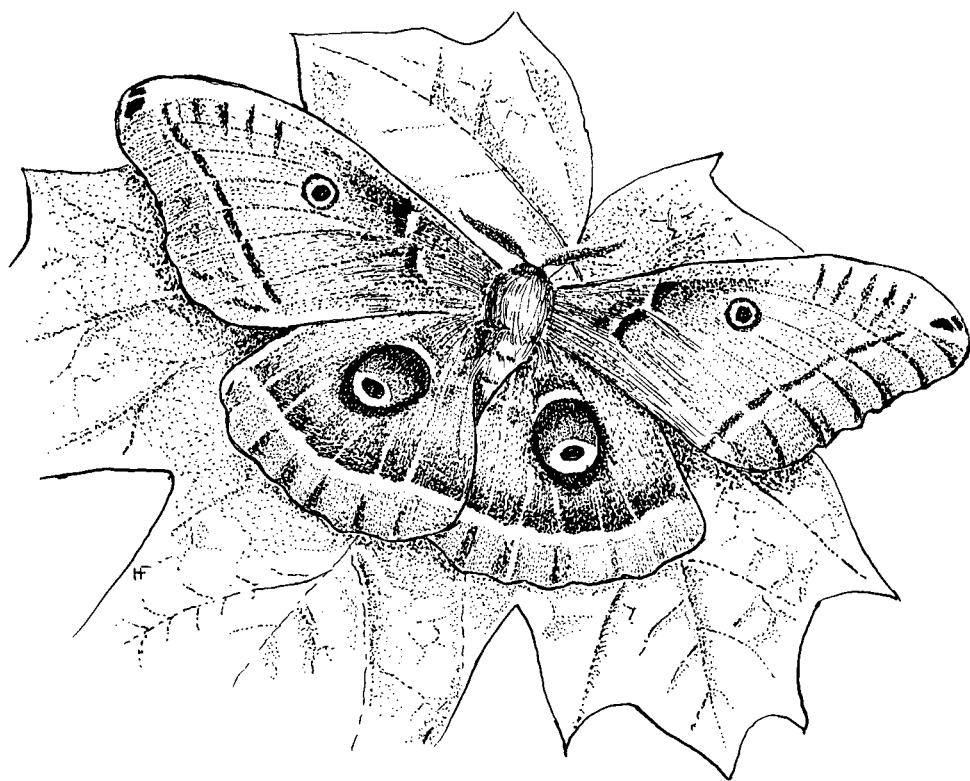

fig. 3. *Polyphemus* moth (*Antheraea polyphemus*).

ting als wel zijn kleur. Op de beige-bruin getinte vleugels staren twee zwart met gele ogen je aan en niet alleen mij maar natuurlijk ook de 'vijand' (Fig. 3).

Wij vervolgen nu onze tocht naar het oosten richting Barrie en Orilla. Vandaaruit kan men via het landschappelijk zeer mooie en ook bekende Muskokagebied naar het Algonquin Park rijden. Wij namen echter enkele keren de route naar Parry Sound, die langs de oostkant van Georgian Bay leidt, om ten noorden van deze plaats naar ons doel te gaan. Men volgt dan de zeer goede tweebaans 'Trans-Canadian Highway'.

Als we Barrie zo ongeveer gepasseerd zijn begint het landschap duidelijk verandering te ondergaan. De landbouwwarealen worden kleiner of verdwijnen helemaal; bossen, moerassen en meren krijgen de overhand, en de aanvankelijk rechte wegverdeling gaat over in een meer slingerende, al naar de posities van rotsen en meren. Het betrekkelijk vlakke land verandert in een geaccidenteerd met rotsrichels doorsneden terrein.

Ook de plantengroei ondergaat verandering.

De zuidelijke soorten zoals *Asclepias*, *Rhus typhina* en andere eerder vermelde planten zijn afwezig of worden schaars. We zien nu 'Pearly Everlasting' (*Anaphalis margaritacea*), 'Spreading Dogbane' (*Apocynum androsaemifolium*), een ca. 60 cm hoge struikachtige plant met talloze rose-witte klokvormige bloempjes, 'Rough-fruited Cinquefoil' (*Potentilla recta*) met zwavelgele bloemen en hier en daar de schermbloemige 'Bristly Sarsaparilla' (*Aralia hispida*), om er maar een paar te noemen.

Het valt op dat in deze gebieden erg veel dode bomen staan. En dan niet alleen iepen die door de 'Dutch Elm-disease' gestorven zijn (boze tongen beweren dat de emigranten deze ziekte hebben ingevoerd), nee hier treft men hele valleien aan met dode bomen. Dit is meestal een gevolg van de wegenbouw waarbij men bij de aanleg van het tracé het materiaal van de doorgebroken rotsgedeelten in de te kruisen valleien heeft geschoven. Er is meestal wel een pijp onder de weg door, maar de afwatering via de beek is veelal onvoldoende, waardoor de vallei volstroomt, de bomen in het water komen te staan en afsterven.

fig. 4. Ondergelopen vallei met beverdam en beverburcht.

Het is een triest gezicht, maar er zijn toch ook wel positieve kanten aan. De dode bomen vormen een prima voedselbron voor allerlei insecten en zijn dus een dorado voor spechten en daar ontbreekt het niet aan in deze streken. Daarnaast vinden vele vogels, zoals de Grote blauwe reiger (*Ardea herodias*), en dieren zoals de bever en de muskusrat hier een bij uitstek geschikt biotoop voor hun activiteiten (Fig. 4). Ook botanisch gezien is zo'n ondergelopen vallei vaak boeiend. De Slangewortel ('Water-Arum', *Calla palustris*) bijv. tiert er welig. De meren die men hier aantreft zijn soms geheel begroeid met waterlelies of plomp en op de omringende rotsige oevers vindt men interessante planten zoals 'Sweet Fern' (*Comptonia peregrina*), een aromatisch struikje met langwerpige gelobde bladeren, waaraan in de zomer stekelige vruchtjes zitten, en Lepelboom ('Sheeplaurel', *Kalmia angustifolia*) een ca. 70 cm hoge struikachtige Ericaceae.

Het was tijdens een speurtocht langs zo'n meer dat ik – op m'n knieën gezeten – voorbereidingen zat te treffen voor het maken van een foto van deze plant en even om mij heen keek, toen zo'n dertig meter achter mij een eland passeerde. En ik moet zeggen dat ik diep onder de indruk kwam toen ik die knaap, zowat ter grootte van een klein paard, voorbij zag stappen. Ik wist niet goed wat te doen. Het maken van een foto ging m'n neus voorbij want natuurlijk had ik net een macrolens op mijn toestel gedraaid. Het bleef dus bij een opname van de mooie rose *Kalmiabloemen*.

Het tweede haltepunt op de weg naar onze bestemming was een kleine camping, geheel omringd door bos, die aan één van de talloze meertjes was gelegen. De bodem was kennelijk voedsaam want er groeide *Trillium* (*grandiflorum* en *erectum*), *Medeola*, *Clintonia* enz. (zie Natura nr. 1979-4 (865).

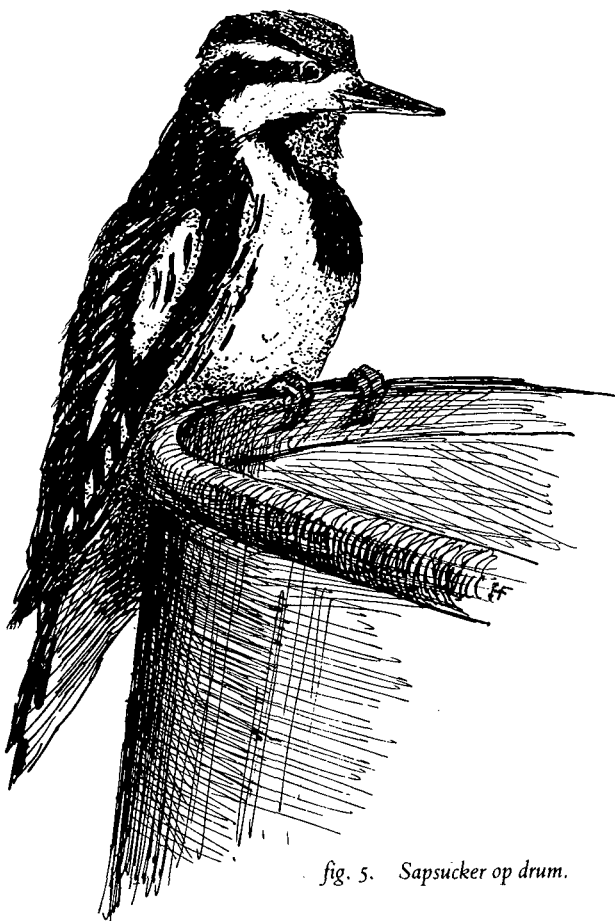

fig. 5. Sapsucker op drum.

In één van de berken zat een 'Rose-breasted Grosbeak' (*Pheucticus ludovicianus*), met zijn dikke snavel een echte vertegenwoordiger van de vinkenfamilie, ons hartstochtelijk toe te zingen.

Bij een tocht in de omgeving vonden we aan de oever van een ondiepe plas, die zijn ontstaan dankte aan zandafraving, het fraaie orchideetje 'Hooded Ladies' Tresses' genaamd (*Spiranthes romanzoffiana*). Bij deze schroef-orchis staan de witte bloempjes als een dubbele rij langs de stengel ingeplant. Als tweede verrassing maakten we hier kennis met de 'Midland Painted Turtle' (*Chrysemus picta marginata*). Een schildpad met mooie rood en geel tekening aan de kop.

En dan leggen we het laatste traject af naar onze bestemming, het Algonquin Park, dat genoemd is naar een Indianenstam die hier geleefd heeft. Het park werd gesticht in 1893.

Het is gelegen op de zuidelijke rand van het zgn. 'Canadian Shield', een, stollingsgesteente dat in het Precambrium gevormd is en voor het grootste gedeelte bestaat uit gneis-soorten en graniet: een landschap waar gletschers hun immense werk verrichtten en dat als een doorploegd heuvelland achterbleef, nadat deze zich zo'n 15000 jaar geleden terugtrokken.

Het terrein, zoals het aan het begin van de 19e eeuw eruit zag, was zwaar bebost, doch omstreekt 1830 begonnen pioniers uit Europa het bos te kappen, waarbij vooral de tot 45 m hoge, vaak meer dan 1 m diameter dikke 'White Pine' bomen (Weymouthden, *Pinus strobus*) het voornaamste doelwit waren.

Maar in feite sneuvelde alles, want niet alleen de houthakkers (loggers), maar ook branden, hetzij ontstaan door onvoorzichtigheid met vuur, hetzij door vonken uit de voor houttransport gebruikte locomotieven, zorgden voor een totale ontluistering van het gebied. Foto's aan het eind van de 19e eeuw genomen laten dan ook een volkomen platgebrand heuvelterrein zien, waarop stobben en half verbrande stammen de enige stoffering vormen.

In het begin van deze eeuw heeft het bos zich geleidelijk aan weten te herstellen en nu is het park weer volkomen begroeid, ja er wordt zelfs weer bosbouw gepleegd, zij het op een verantwoorde en bescheiden wijze. Het park overlapt een gebied waar in het zuiden loofbomen de hoofdschotel vormen, maar waar, naar het noorden gaande, naaldbomen de overhand krijgen.

Het heeft een oppervlakte van zo'n 7500 km² en bevat naar mij verteld werd ongeveer 1500 grote en kleine meren. Het is rijk aan zoogdieren en vogels. Er komen 42 verschillende viervoeters voor waaronder de eland, de zwarte beer, de wolf en de lynx. Van de 213 vogelsoorten die er zijn waargenomen broeden er 116 in het park en behoren 89 soorten tot de vaste klanten. De flora is, met uitzondering van de wegbermen, wat soortenarm; mist in ieder geval de rijkdom van de kalksteen-gebieden.

In de zuid-westhoek van het park voert 'Highway 60' zo'n kleine 60 km door dit prachtige bosgebied. De entree vertoont veel overeenkomst met een douanepost compleet met

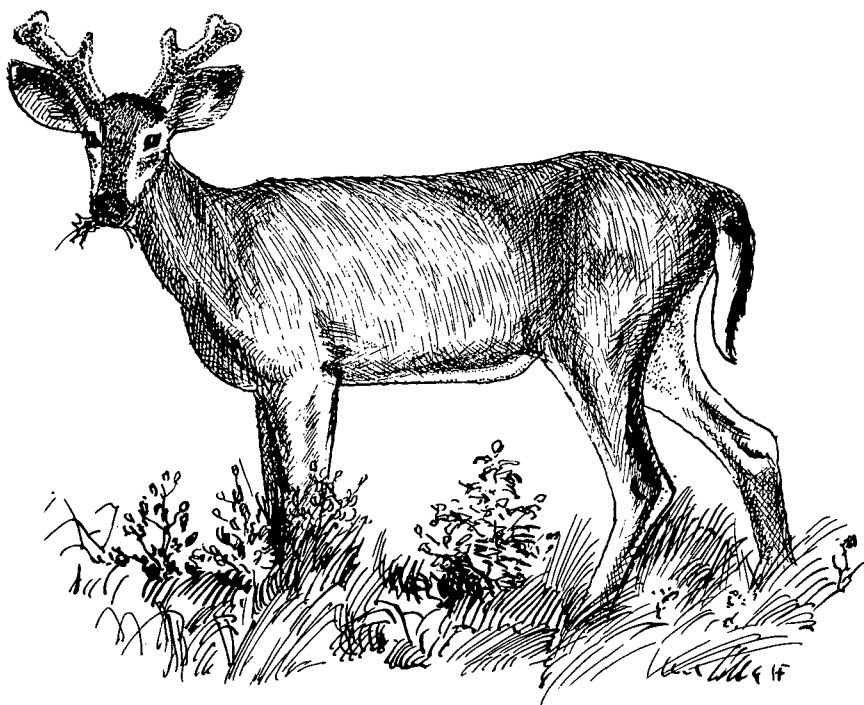

fig. 6. Witstaarthert (*Odocoileus virginianus*) in berm.

wachthuis, rood licht etc. Als gast krijgt men direct een folder in de hand gedrukt die, naast informatie over het park, ook aanwijzingen geeft hoe men zich moet gedragen ten aanzien van 'mijnheer' beer.

Langs de 'highway' liggen een negental in grootte verschillende campings waar men, al naar zijn vakantieplannen, een standplaats kan kiezen. Afgezien van de campings bestaat de mogelijkheid om cano-trektochten te maken wat in feite de meest ideale manier is om van de natuur te genieten. Doch dit vereist veel voorbereiding en een goede conditie, want vaak moet de cano en de volledige uitrusting over kilometers gedragen worden. Voor een buitenlandse bezoeker is dit niet zo'n eenvoudige zaak.

Wij kiezen voor ons verblijf altijd de meest afgelegen campings, namelijk 'Rock Lake' of 'Coon Lake', die 7 km van de hoofdweg afliggen. De eerste keer dat we bij het Rock Lake stonden werden we 's morgens om 6 uur gewekt door een 'Sapsucker steelband'. In die tijd gebruikte men nog kleine afvaldrums die, totdat de kampeerders arriveerden, op hun kop

stonden. Een zestal van deze spechten (*Sphurapicus varius varius*) zwierf over de camping rond en schiep er behagen in hun artistieke gevoelens op de bodems van deze drums bot te vieren en, gezien de verschillende klank van de drums, was dit een zeer vermakelijk gehoor (Fig. 5).

De drums zijn nu vervangen door plastic afvalzakken die in een stenen gebouwtje gedeponeerd moeten worden en derhalve onbereikbaar zijn voor beren. Tè veel beren zijn het slachtoffer geworden van de ongedisciplineerdheid van het publiek dat, afgezien van het achterlaten van voedselresten en conservenblikjes, de beren ook nog voerde. Welnu, als je als beer eenmaal weet waar zonder veel moeite lekkere hapjes te halen zijn, wordt je steeds drierter en gaat desnoods 's nachts de tenten binnen. Dan is Leiden in last en is de parkwachter genoodzaakt de 'lastige' beer met een verdovingsgeweer te schieten en ver weg te brengen.

Maar bruintje schijnt de weg terug goed te kunnen vinden en dit had tot gevolg dat in 1972 45 beren moesten worden afgeschoten, want naar ik vernam kan verdoving niet onbeperkt toegepast worden. Bovendien heeft het overbrengen van een beer naar een andere gebied ook z'n problemen, want dan gaat de

territorium-verdediging een woordje meespreken. De slagzinnen in de uitgereikte pamfletten, zoals 'To feed a bear is to kill a bear' en 'Don't let your carelessness cause the unnecessary death of a bear', zijn dus alleszins noodzakelijke waarschuwingen.

Terzijde van de camping in een uitloper van het meer bevindt zich een moeras waar doorheen een verbinding loopt naar het 'Whitefish Lake'. Langs de oevers van de diverse stroompjes groeien grote groepen 'Pickerelweed' (*Pontederia cordata*), één van de – naar mijn weten – weinige blauw-violet bloeiende waterplanten. De bloemstengels staken ongeveer 50 cm boven het water uit en het was op deze plant dat ik in juli een keer een 'Ruby-throated Hummingbird' (*Archilochus colubris*) zijn ongelooflijk knappe manier van honing oogsten zag uitvoeren. Toch een vreemde ervaring, want een kolibri verwacht je niet in deze gebieden.

Het moeras is overigens voor vele vogels een aantrekkelijk terrein, gezien de onbeschrijflijke hoeveelheden muggen en andere insecten die er rondartelen. De 'Red-wing' (*Agelaius phoeniceus*) en de 'Rusty blackbird' (*Euphagus carolinus*) vertoefden hier met tientallen in de lage struikjes langs het water. In de elzenbosjes was de mooie zang van de 'Mockingbird' (*Mimus polyglottus polyglottus*) te horen en aan de overzijde van het water, onbereikbaar voor publiek, hield zich de 'Baltimore Oriole' (*Icterus galbula*) op, wiens nest, dat veel op dat van een weervogel lijkt, aan de twijgen van een elshing te wegen. Deze prachtige oranje en zwart gekleurde vogel heeft een schuchter doch melodieuze lied, dat zeer karakteristiek is.

Als aan het eind van de dag de zon begint onder te gaan is dit het teken voor een aantal dieren om tot activiteit over te gaan. Het Witstaarthert bijvoorbeeld kan men op pad zien gaan om op open plekken in het bos of langs de wegbermen z'n kostje te vergaren (Fig. 6). Dit hert kwam hier vroeger niet voor, maar door het ontstaan van open terreinen als gevolg van het kappen, maar ook door bosbranden, kreeg onderbegroeiing een kans en werd voor het hert (*Odocoileus virginianus*) een gunstig biotoop geschapen.

Indien men echter de ontwikkeling van het bos z'n gang laat gaan, wat de bedoeling schijnt te zijn, zullen de voedselbronnen meer en meer verdwijnen en zal het hert geleidelijk aan uit het park verdwijnen. Dit proces is reeds aan de gang.

Daartegenover staat dat de elandenpopulatie weer toeneemt. Sinds de intrede van het Witstaarthert ging het met de elanden bergafwaarts. Onderzoek bracht aan het licht dat de uitwerpselen van het hert een parasiet bevatten, die de elanden te gronde richtte, maar waar het hert zelf weinig last van ondervond. Eenmaal op de grond nestelen de parasitaire wormpjes zich in slakken die door de eland geconsumeerd worden. De wormpjes tasten de hersenen van de eland aan wat tot verlamming en uiteindelijk de dood leidt.

De schemering brengt ook leven in het moeras. Men kan er de muskusrat zien zwemmen en als het mooi warm weer is een kikkerconcert beluisteren. Behalve de groene kikker (*Rana clamitans*) is de 'Bullfrog' (*Rana catesbeiana*) hier veelvuldig aanwezig en de laatste kan er wat van. Als je zo'n knaap thuis in je vijvertje zou hebben kon je je nachtrust wel vergeten.

Deze kikker kan een grootte van bijna 20 cm bereiken en staat z'n mannetje. Het is waargenomen dat een grote Bullfrog een zwaluw, die laag over het water scheerde, zonder meer uit de lucht plukte en verzwolg.

Als het bijna donker is wordt de aandacht getrokken door een veel hoger kwaakgeluid. Dit wordt voortgebracht door een ca. 40 mm grote fraai-getekende boomkikvors (*Hyla versicolor*) die het vermogen heeft zijn kleur aan te passen aan zijn omgeving (Fig. 7). Omdat er vele van deze kikkertjes in het struweel verborgen zitten en zij beurtelings hun deuntje pijpen stijgt een regelmatige stroom van carillon-geluiden op uit het moeras.

Behalve deze geluidsrakkers zijn er natuurlijk de echte nachtdieren zoals de 'Raccoon' of wasbeer en de 'Skunk' of stinkdier. Helaas zijn deze erg moeilijk waar te nemen, maar ze zijn er echt. De doodgereden exemplaren langs de weg leveren er helaas het bewijs voor.

Onze vrienden, die aan de buitenkant van Sarnia wonen, hebben trouw een grote steen op het deksel van het vuilnisvat liggen. Toen ik over het ongemak hiervan klaagde werd mij voorgesteld hem er af te nemen. Daarbij werd mij echter de verzekering gegeven dat ik dan 's nachts geen oog zou dichtdoen, want niets is leuker voor een wasbeer dan bij zijn pogingen om het onderste uit het vat te halen, het deksel al maar op te tillen.

Het loont ook de moeite 's morgens vroeg eens op pad te gaan. De meeste vogels zingen dan heerlijk en je hebt de mogelijkheid nog eens iets bijzonders waar te nemen. Zo is het mij eenmaal gebeurd dat ik, lopend op een oude zandige spoordijk (vroeger in gebruik geweest voor houttransport), in de verte twee donkere gedaanten zich langzaam van de ene kant van de dijk naar de andere kant zag voortbewegen. Naderbij gekomen bleken het twee 'Snapping Turtles' (*Chelydra serpentina*) te zijn; grote schildpadden met schilden van zeker 40 cm diameter, die hoogstwaarschijnlijk eieren in het mulle zand hadden gedeponneerd en nu, na gedane arbeid, naar het moeras terugkeerden.

Deze 'Snapper' is een niet ongevaarlijke knaap, die met zijn sterke krachtig op elkaar slaande kaken met gemak een dunne tak doorslaat en een niet al te voorzichtig mens, en zeker een prooi, flink kan verwonden. Opvallend is de staart die, net als bij de sprookjesdraak, heel grof getand is.

Men kan hier overigens meer schildpadsoorten aantreffen. Zo zagen wij ook éénmaal de 'Blanding's Turtle' (*Emydoidea blandingi*) die ca. 20 cm groot is. Het lichaam is donker-bruin van kleur en vertoont een fijne tekening van kleine gele streepjes wat hem ter camouflage goed te stade komt.

In het park zijn op diverse plaatsen wandelroutes uitgezet. Twee van deze 'trails' zijn 'Hiking trails' waarvan de lengte, al naar de gekozen afstand, 16 tot 70 km bedraagt. Daarnaast zijn er een negentsl wandeltrajekten in lengte variërend van 2,5 tot 5,5 km. De korte 'trails' voeren door gebieden die biologisch, bosbouwkundig of historisch interessant zijn en de bezoeker een inzicht geven van de geschiedenis van het landschap en van zijn huidige toestand en zijn bewoners.

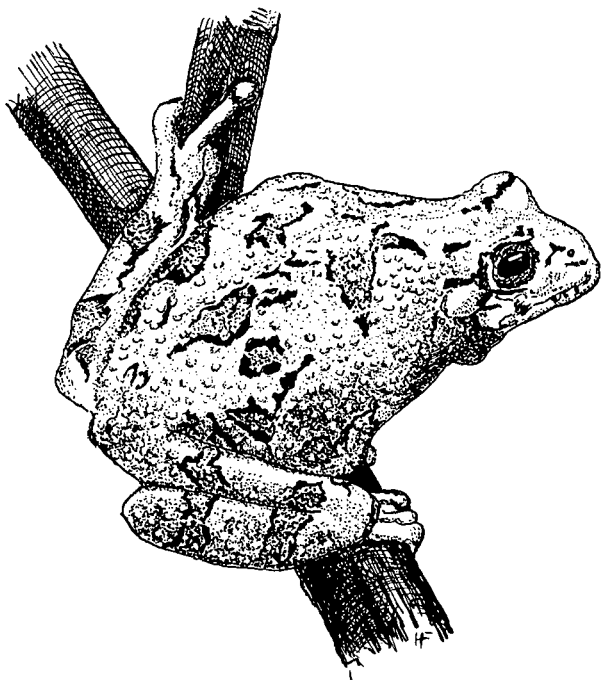

fig. 7. Eastern Gray Treefrog (*Hyla versicolor*).

En van deze tochten is de 'Beaver pond trail'. Hier wordt men geconfronteerd met een beverdam die naar schatting zeker 2 meter hoog is. Deze dam houdt een heel meer in stand waarin zich zeven beverburchten bevinden die, op een stuk of wat na, allen bewoond zijn.

Als men geluk heeft kan men tijdens de wandeling de 'Kingfisher' (*Megaceryle alcyon alcyon*) z'n vistechiek zien demonstreren. De ca. 30 cm grote gekuifde grijs, wit en steenrood gekleurde ijsvogel staat dan als 'n torenvalk te bidden boven het water en, als hij zeker is van zijn zaak, duikt hij als een stern op z'n prooi.

Een andere wandeling - de Booth's Rock trail - voert door een prachtig bosgedeelte waar nog wat fundamenteën herinneren aan de 'logger'-periode. Het pad leidt bovendien naar één van de hoogste punten in het park.

De rijkdom aan vogels manifesteert zich in een uitbundig gezang en gefluit dat door de hoge bomen en de beslotenheid klinkt als was men in een kathedraal. Men hoort er de 'Wood Thrush' (*Hylocichla mustelina*), de 'Hermit Thrush' (*Hylocichla guttata faxoni*), de zeer krachtig fluitende 'Crested Flycatcher' (*Myiarchus crinitus*) en nog vele anderen. Sommige vogels zijn moeilijk te identificeren omdat ze zich zo hoog in de bomen ophouden. O ja, ook de raaf kan men hier regelmatig aantreffen.

fig. 8. Indian Pipe (*Monotropa uniflora*).

In dit bos ben ik zo gelukkig geweest de vrij zeldzame wit-bloeiende 'Mocassinflower' (*Cypripedium acaule*) te vinden, die te midden van een groep 'Twinflower' (*Linnaea borealis*) stond.

Als je aandacht dan weer meer op de grond inplaats van de toppen der bomen is gericht, kan je op een zonnige plek de 'Garter Snake' (*Thamnophis sirtalis*) opgerold zien liggen. Deze tamelijk ongevaarlijke slang heeft licht-gele strepen langs het gehele lijf en kan, al naar de bodem, in kleur variëren van rose-bruin tot geelgroen.

Ook de 'American Toad' (*Bufo americanus*) heb ik hier meerdere malen gezien. Deze pad met z'n wratachtig uiterlijk maakt niet bepaald een prettige indruk. Meestal scharrelt hij in het vochtige oude blad onder de bomen. Daar groeit overigens ook de mysterieus aandoende

'Indian Pipe' (*Monotropa uniflora*). Slechts een paar keer heb ik dit Wintergroen-familie lid gevonden. Met z'n witte porcelein-achtige kleur en geknikte bloem wekt hij de indruk van een op z'n kop gehouden Goudse pijp. De plant is een saprophyt (Fig. 8).

Als we terugkeren naar de camping wordt onze aandacht getrokken door twee zenuwachtig heen en weer vliegende kleine vogels. Het was de prachtige 'Blackburnian Warbler' (*Dendroica fusca*). Het mannetje heeft een diep-oranje keel, een licht-gele borst en is op de rug voorzien van zwarte strepen. Kennelijk hadden ze hier hun nest.

Verder is er nog de 'Peck Lake trail'. Een wandeling rond een ca. 13 m diep meer waar, de keren dat ik het bezocht, steeds een paartje 'Common Loons' (*Gavia immer*) nestelde. Het meer is rondom ingesloten door bos en wan-

neer beide Ijsduikers elkaar beurtelings toeroepen schoot hun geluid op fantastische wijze over het water. Het is ook frappant te ervaren hoe de vogels ongezien hun nest weten te benaderen.

Het loont ook altijd de moeite in de avonduren als het rustig is eens een tochtje langs de weg te maken. Er is altijd wel wat te zien. Een vos of een beer die de weg oversteekt, een vissende Grote blauwe reiger of een Groundhog (*Marmota monax*) die bij het naderen van de auto niet weet hoe gauw hij zijn hol moet bereiken.

Als de vakantietijd zijn einde nadert verlaten we het park via de 'East Gate' bij het plaatsje Whitney. In juli staat daar de eerste Morgenster (*Tragopogon pratensis*) in het zaad en het is dan leuk te zien hoe de 'American Goldfinch' (*Spinus tristis tristis*) halsbrekende toeren uithaalt om de zaden uit de in de wind wiegende planten te bemachtigen. Deze kleine kanariegele vogels met zwarte vleugels en een oranje snavel zwerven in groepjes rond en vallen door hun kleur snel op.

De terugweg voert ons via Bancroft weer naar het westen. Ook deze tocht biedt, als men zijn ogen goed de kost geeft, allerlei verrassingen. Op afrasteringen en paaltjes zitten vaak interessante vogels zoals de 'Bobolink' (*Dolichonyx oryzivorus*) die, in tegenstelling tot wat men meestal ziet, een donkere (zwarte) buikzijde en een lichte (geel met wit gekleurde) rug heeft. Met zijn borrelende zang doet de vogel zijn naam eer aan. In graslandgebieden ziet men regelmatig de 'Meadow lark' (*Sturnella magna*), die geen leeuwerik is, maar behoort tot de Icteridae (Blackbirds, Oreoles). Hij heeft een bruine rug en een knal-gele borst, waarop een zwarte Vee prijkt, en is duidelijk groter dan een leeuwerik.

Een opvallende vogel is ook de 'Eastern Kingbird' (*Tyrannus tyrannus*). Deze zoekt het meestal hogerop en prefereert telefoondraden, palen of de dode toppen van bomen. Hij heeft echt het voorkomen van een vliegenvanger, wat hij dan ook is, maar doet wanneer men hem ziet vliegen met zijn witte buik en zwarte rug en vleugels op het eerste gezicht sterk denken aan een zwaluw.

En natuurlijk zien we weer andere planten. Zo troffen we plaatselijk bosjes van de ca. 1 m hoge 'Purple-flowering Raspberry' (*Rubus odo-*

ratus) aan. Een struik met een braamachtige groeiwijze en hard-rose bloemen. De meeldraden zijn praktisch wit, de kroonbladeren gekrinkelde zoals we dat van enkele rose-bloeiende Cistus-soorten kennen. Verder de tot een meter hoge 'Beardstongue' (*Penstemon digitalis*, uit het genus Schildpadbloem), in feite een reuze uitgave van onze vlasleeuwebek, zij het met groter blauw-groen met was bedekt blad. En tijdens een koffiepauze bij een snelstromende rivier troffen we in een vochtig bos langs de oever grote groepen van de 'Ox-eye' (*Heliopsis helianthoides*) aan, die hier samen groeide met de reeds eerder vermelde 'Purple Bergamot' en de sierlijk rankende witbloeiende 'Virgin's Bower' (*Clematis virginiana*).

Ja, en zo zou je eigenlijk door kunnen gaan, want al datgene wat U tijdens dit 'reisje' is voorgeschoteld is nog maar een fractie van wat hier te zien valt.

En als je dan weer thuis zit met al je herinneringen komt al gauw de gedachte op om als 't even kan weer terug te keren naar dit fascinerende land.

tekeningen van de schrijver

adres van de schrijver:

LITERATUUR:

1. Roger Tory Peterson: A Field Guide to the Birds (Eastern Land and Water Birds)
2. George A. Petrides: A Field Guide to Trees and Shrubs
3. Roger Tory Peterson, Margaret McKenny: A Field Guide to Wildflowers (Northeastern and North-central North America)
4. Birds of Algonquin Park
5. Reptiles and Amphibians of Algonquin Provincial Park
6. The Mammals of Algonquin Provincial Park
7. Percy Knauth (Time-Life Boeken): De Canadese Wouden

De nummers 1, 2 en 3 zijn de delen 1, 11 en 17 respectievelijk uit 'The Peterson Field Guide Series'. Uitgevers: Houghton Mifflin Company, Boston.

De nummers 4 en 5 zijn uitgaven van het 'Ministry of Natural Resources' en nummer 6 is een uitgave van het 'Department of Land and Forests'. Deze laatste drie publicaties zijn verkrijgbaar in het park.